

A házassági eskü

IV. rész

Én... esküszöm az élő Istenre, aki Atya, Fiú, Szentlélek, teljes Szentháromság, egy, örök Isten, hogy ...-t, akinek most Isten színe előtt kezét fogom, szeretem. Szeretetből veszem el őt / Szeretetből megyek hozzá Isten törvénye szerint, feleségül. Hozzá hű leszek, vele megelégszem, vele szentül élek, vele tűrök, vele szenvedek, és őt sem egészségében, sem betegségében, sem boldog, sem boldogtalan állapotában, holtomig vagy holtáig, hitetlenül el nem hagyom, hanem teljes életemben hűséges gondviselője / segítőtársa leszek. Isten engem úgy segítsen. Ámen.

„... hanem teljes életemben hűséges gondviselője / segítőtársa leszek...”

Hanem...: Az elhagyás lehetséges gondolatával szemben, az ideig-óráig tartó kapcsolat, házasság gondolatával szemben jön a nyomatékosítás. Noha éppen arról szóltak az előző szakaszok, hogy hűséges leszek, vele megelégszem, csak ő kell nekem, soha el nem hagyom, de mégis megjelenik benne a bűn rontása: Éppen azért kell ezeket kimondanom, mert van hűtlenség, van válás, van elhagyás, amelyek ellen tiltakozom! Az eskü utolsó szakasza a bűn elleni tiltakozással szemben pozitív módon fogalmazza meg mindkét fél számára a házassági szövetség lényegét.

Teljes életben...: A „teljes” szó itt jelent hosszúságot, szélességet és mélységet is! Jelenti azt: életem (vagy élete) végéig. De jelenti: Életem és élete minden területén! És jelenti továbbá: Akkor is, amikor „fent” és akkor is, amikor „lent” van az életünk! Tehát mindig, mindenhol és mindenben...

Hűséges gondviselője /segítőtársa: Lehet, hogy nem mindenkinek tetszik ez a különbségtétel. De akár tetszik, akár nem, férfi és nő különböző. Különböző a külső és belső nemi jelleg, de legalább ennyire különböző a gondolkodása is. Különböző az ösztöne is. S noha a gondolkodás egy részét meghatározza a társadalmi fejlődés, a társadalomba való beilleszkedés, a környezetből vett minták és a tanult férfi és női szerepek, amelyek azután korszakról korszakra változhatnak, de nemcsak a tanult, felvett minták teszik különbözővé a férfi és női gondolkodást! Azok a hormonok, amelyek a külső nemi jelleg kialakulásáért felelősek, az agyszerkezetet is átalakítják. Míg a kisgyermeknél nincs nagy különbség, a felnőtt férfiak és nők agyszerkezete, agyműködése között már jelentős különbség van. A nők mindkét agyféltekéjüket használják, az agyféltekék közötti kommunikáció erős, addig a férfiak asszimetrikusan használják agyféltekéjüket. Innen is ered, hogy a nők egyszerre több dologra is tudnak koncentrálni, míg a férfiak többnyire csak egyre. (Bocsánat a viccért: A nők akkor is tudnak beszélni, ha nem gondolkodnak, a férfiak meg nem tudnak akkor beszélni, ha gondolkodnak.) S noha ez a vicc kisarkítja az igazságot, de mégis arról van szó, hogy a férfiak nem értik, hogy lehet az, hogy a nő beszél, a gyermeket is ringatja, mégis tudja, hogy éppen mit kell tenni a levesbe – vagy fordítva – éppen tereget, de közben be-beszalad a konyhába, mert főz is, s mégis tud telefonon csevegni a barátnőjével. Ettől a férfiak agybajt kapnak!

A nők meg azzal nem tudnak mit kezdeni, hogy a férfi ha leül töprengeni, akkor csak ül és ül és ül – és *nem csinál semmit!* Pedig szegény férfi igenis csinál valamit: éppen gondolkodik... Csak emellett már mást tenni képtelen! Ezért van az is, hogy amíg fel nem dolgoz magában egy-egy kérdést, addig beszélni sem nagyon képes róla.

Krízishelyzetben a férfiak gyorsabban tudnak dönteni (nem kommunikál egymással a két agyfélteke!) de a krízis következményeinek felszámolására már a nő alkalmasabb!

S még hány különbség van! A nők beszédkézsége egészen más, mint a férfiaké, de egészen más a térlátásuk, a tájékozódó képességük, a finommotoros tevékenységük. (A nők panasza: A férfi mindig tudja, merre van észak, de képtelen egy tűt befűzni... A férfiak pedig sokszor kétségbeesnek, ha feleségük parkolni készül...)

De ebből a különbözőségből fakad az ún. „női megézés” is: A nők sok apró kis részletre tudnak figyelni egyszerre, ami mellett a férfiak elmennek. Egyszerűen nem veszik észre. A nők sem feltétlenül tudatosan észlelik, de a sok kis apró jel egészé áll össze, és megézésé, csendes tudássá válik. A férfi még semmit nem észlel, de a nő már látja, hogy a kisgyermek beteg. Pedig még éppen csak kezdődik a betegség...

Természetes, hogy a különböző adottságok nem jelentik a különböző képességeket! Vannak kitűnő autószerelő nők és nagyon házias férfiak is! De ettől még az agyban lévő anatómiai eltérések nem változnak, nem beszélve arról, hogy még a menstruációs cikluson belül is változik a hormonok hatására az, hogy a nők szimmetrikusan használják az agyukat, vagy pedig asszimmetrikusan! (A ciklus mélypontján a hormonális hatások következtében asszimmetrikusabb az agyfélteke használata, s ez is hozzájárul, hogy ilyenkor nyugtalanabb, depressziósabb, ingerlékenyebb a nő. De éppen ilyenkor „férfiasabb” pl. a térlátása!)

Amikor tehát a házassági esküben gondviselője / segítőtársa különbségtétel van, ez nemcsak több évszázados, maradinak tartott megkülönböztetés, hanem évezredek óta tapasztalt és le nem becslhető szerepmegosztás is a házasságban! Amit sok esetben a mai tudomány a saját területén igazolt, vagy legalább is alátámaszt!

Hűséges gondviselője leszek: El kell oszlatnunk egy elterjedt félreértést: A gondviselő nemcsak annyit jelent, hogy anyagilag gondot visel a családról! A férfiak hajlamosak ezt gondolni, és időnként a nők ráerősítenek erre a gondolkodásra. Amikor csak ennyit értünk a gondviselő alatt, de éppen ez a fajta gondviselés nem történhet meg pl. munkanélküliség, betegség, végleges rokkantság miatt, akkor a férfiak kétségbe esnek, és úgy érzik, hogy elvesztették életük értelmét. Mert nem tölthetik be a házasságban a szerepüket...

Pedig a hitvesről, a családról való gondviselés nem csupán anyagi javakat, fizikai munkát jelent, hanem agyi tevékenységet is. A férfi a nagy távlatokat könnyebben átfogja, mint a nő. A nő gyakran belevész a részletekbe, a férfi pedig átfogóan gondolkodik. **MINDKETTŐRE SZÜKSÉG VAN A HÁZASSÁGBAN!**

De mégis valószínűbb, hogy a férfi az, aki az élet nagy kérdéseiben, a családi gazdálkodás átgondolásában élen jár. A nő könnyebben megszervez egy vendégséget, mint a férfi, de egy férfinak könnyebb átgondolni egy költözködés következményeit, mint egy nőnek. A nő könnyebben számon tartja fejben, hogy mi mindent kell venni a boltban, de a havi, vagy éves gazdálkodás áttekintésére – mivel éppen csak egy dologra koncentrálnak (nem is nagyon tud többre) – a férfi agya alkalmasabb. A nő könnyebben számon tartja, hogy mi minden szükséges, a férfi pedig könnyebben számon tartja, hogy mennyi a keret! Ezért van az, hogy ha a nőre bízunk a fizetést, akkor egy hét alatt képes elkölteni, mert megvesz mindent, amire szüksége van, ha pedig a férfire bízunk a szükséges dolgok megvételét, van, amit egy félév múlva sem vesz meg, mert állandóan azt nézi, mi mindenre kell még a pénz...

Ha ezeket jól értjük és helyére tesszük: azaz kölcsönösen egyeztetünk és nem egymás ellen játszunk ki, akkor a férfi a családi életben gondviselő tud lenni, a feleség pedig segítőtárs! Szükséges ugyanakkor, hogy a családfő a férfi legyen, éppen az átfogó látásmódja miatt. Az a házasság nem működik, ahol két fej van! Kell, hogy valaki kimondja a végső szót. Kell, hogy valaki egy krízishelyzetben döntsön. Kell, hogy valaki irányítson! Lehet, hogy egy-egy részterületen megoszlik ez a szerep. Csak akkor biztosan tudni kell, hogy melyik területen kié a végső szó!

Megengedhetetlen, hogy egy családban a gyerekek ne tudják, hogy hol, kire kell végsőképpen hallgatni! Nem játszhatja ki egymással szembe a két szülő egymást, mert annak

a vége az lesz, hogy a gyerekek fogják a szülőket kijátszani egymással szemben! Ezért tudni kell a szülőknek és ehhez tartaniuk is kell magukat, hogy a nagy döntésekben és a részdöntésekben kié a végső szó! Kölcsönön tisztelettel és megbecsüléssel, szeretet légkörében ez nem okoz nagy feszültséget, sőt biztonságot ad! Az általános tapasztalat azonban az, hogy az egész családot, házasságot átfogó döntésekben – természetesen józan párbeszéd, megvitatás után – jó, ha a férfi a végső szó. Mert az agya erre van teremtve!

De a keresztyének mindemellett tudják, hogy a jó házasságban nem a férfié, nem a nőé, hanem Istené a végső szó. Azaz: mindketten alávetik magukat Isten törvényének, Isten országa rendjének, a Szentírás kijelentésének és igazságának!

„Szeretném, ha tudnátok, hogy minden férfinak feje a Krisztus, az asszony feje a férfi, a Krisztus feje pedig az Isten.” (1Kor 11, 3)

A férfi – ha jól gyakoroljuk a családi munkamegosztást – gondviselő tud lenni, még ágyban fekvő is! Vagy akkor is, amikor nem ő keres többet, vagy éppen egyáltalán nem keres! Mert nem felejtheti el, hogy az ő gondolkodására és gondoskodására a feleségének és a családjának mindvégig szüksége van! A gondviselő gondolkodására, szemléletére mindvégig szüksége van a családnak!

(No, azért nem úgy, mint a haldokló skótnál, akinek ágyát körbeveszi a család. Egyszer csak megszólal: – Feleségem, itt vagy? – Itt! – Fiaim, itt vagytok? – Itt! – A feleségeitek is itt vannak? – Itt! – Az unokáim is mind bejöttek? – Igen! – Akkor miért ég kint a villany?)

A gondviselés különösen nem csak annyi, hogy hazaviszi a férfi a megkeresett pénzt, hanem az is, hogy figyelemmel kíséri a felesége, gyermekei és minden rábízott családtag életét, és közbelép akkor, megjelenik ott, ahol a feleségének, gyermekeinek gondviselőre, támaszra van szüksége! A férfi átveszi feleségének, gyermekeinek, családjának azokat a gondjait, amelyek átgondolásához, megoldásához férfigonika, férfigondolkodás kell!

A gondviselés része a felesége *meghallgatása*, a problémák közös megbeszélése és megoldása, legyen szó akár a gyermekekről, akár a munkahelyről, akár a munkavállalásról, akár tágabb családi és szomszédságbeli konfliktusról, vagy éppen tervekről, álmokról!

Abban, hogy **hűséges gondviselő**ről van szó, benne foglaltatik az is, hogy nem futamodok meg akkor, amikor éppen pillanatnyilag nem tudom minden szempontból betölteni a gondviselő hivatásomat! Nem futamodok meg, azaz nem hagyom ott a családom, nem dobom el a családom, de nem futamodok bele az italba, a szenvedélyekbe, a haveri körbe, és semmiképpen sem futamodok bele az öngyilkosságba!

Hűséges gondviselő, aki felelős a feleségéért, a családjáért, mindaddig, amíg itt a földön él! Hűséges gondviselő, akire számíthat, akire támaszkodhat a felesége! Azért kapta a férfi a széles vállát, hogy hordja rajta hitvese és családja terheit! Ehhez kérjük naponként Isten segítségét! Annak a segítségét, aki megígérte, hogy velünk lesz mindenkor!

Ezért ahhoz, hogy valóban hűséges gondviselő tudjon lenni a férfi, kérni kell Isten bölcsességét és segítségét, hiszen figyelmeztet Isten Igéje: *„Tehát akik azt mondjátok: Ma vagy holnap elmegyünk abba a városba, és ott töltünk egy esztendő, kereskedünk és nyereséget szerzünk; azt sem tudjátok, mit hoz a holnap! Mert a ti életetek olyan, mint a lehelet, amely egy kis ideig látszik, aztán eltűnik. Inkább ezt kellene mondanotok: Ha az Úr akarja és élünk, és ezt vagy azt fogjuk cselekedni.”* (Jak 4, 13-15) De ugyanakkor, hogy bele ne roppanjon a férfi válla a teherhordozásba, hiszen vannak idők, amikor erő felett való teher nehezedik rá, ott van Isten ígérete is: *„Minden gondotokat óreá vessétek, mert neki gondja van rátok.”* (1Pét 5, 7) Valamint: *„Ne aggódjatok tehát, és ne mondjátok: Mit együnk? - vagy: Mit igyunk? - vagy: Mit öltünk magunkra? Mindezt a pogányok kérdezzetik; a ti mennyei Atyátok pedig tudja, hogy szükségetek van minderre. De keressétek először az ő országát és igazságát, és ezek is mind ráadásul megadatnak nektek. Ne aggódjatok tehát a holnapért, mert a holnap majd aggódik magáért: elég minden napnak a maga baja.”* (Máté 6, 31-34)

Hűséges segítőtársa leszek: Azzal, hogy a nők egyszerre többfelé is tudnak figyelni, egyszerre több feladat megoldására is képesek, olyan lehetőséget kaptak, amivel a férfi sokkal korlátozottabban tud élni. Ebből fakad, hogy a gondviselés terhét hordozó férfinak – miközben végzi a maga feladatait – igen sokat tud segíteni a felesége!

Nemcsak az ún. „hagyományos” női szerepre kell itt gondolni! De mégis, igen sok házasságban tapasztalat, hogy a feleség biztosítja azt a háttérrel a férjének, ami nélkül ő „elveszne”! Amikor egy-egy férj magára marad néhány napra az otthoni teendővel (felesége beteg, kórházban van, vagy elutazik, vagy vizsgára tanul, stb.), feje tetejére áll a ház...

Egy férfi általában képtelen arra a sokrétű tevékenységre, amit a felesége végez! Egyszerűen azért, mert nem tud párhuzamosan több dologgal hosszasan foglalkozni. Ez egy férfinak sokkal kimerítőbb, mint egy nőnek! Innen ered az, hogy a feleség sokkal inkább tud segítőtársa lenni férjének, mint fordítva!

De ne feledjék a férjek, a férfiak: ebbe is bele lehet fáradni! Sőt: bele is lehet keseredni! Különösen ma, amikor a női egyenrangúság mellett az egyenjogúságra is nagy hangsúlyt fektetnek, és természetes módon, kortársaihoz hasonlóan a nők többsége „dolgozó nő” akar lenni (mintha nem dolgozna úgy is eleget egy háziasszony, aki gyermekeket nevel!), a „csak” otthon munkálkodó, fáradó nők könnyebben belekeserednek abba, hogy nekik „csak” ez jutott. Ezért a férfinak is oda kell állni a felesége mellé, kézbe kell venni a seprűt, porszívót, beállni a mosogatásba, teregetésbe, vasalásba, főzésbe – amikor csak tud! Mellé kell állnia a feleségének, jelen kell lennie az életében, sokkal inkább, mint egy évszázada!

A megfáradás, megkeseredés magával hozhatja a férjjel való szembefordulást is! Miért én szolgáljam ki? Miért én adjak mindent a keze alá? Miért mindig nekem kell főzni, mosni, vasalni, takarítani? Manapság könnyebb megfáradni, megkeseredni. Vagy azért mert éppen elég a munkahelyi stressz, s akkor még otthon is vár a munka, vagy azért, mert a környezetben „mindenki” dolgozik...

Amikor az asszonyok még otthon voltak, s napközben a szomszédságban összejöhettek, esetleg együtt sulykolták a ruhát, együtt teregettek és beszélgettek, vagy kiálltak a kapuba, ringatni a babát, mert „olyan kis sírós” (nem a babának volt szüksége feltétlenül a ringatásra, hanem az asszonynak a társasági életre) sokkal könnyebb volt elfogadni ezt a „szerepet”.

Nem érthetünk egyet azzal a „munkamegosztással”, hogy a férfi dolga a családfenntartás, tehát ő otthon csak pihen, a nő dolga pedig a házimunka! Mert amikor mindketten dolgoznak munkahelyen is, különösen is oda kell figyelnie a férjnek a feleségére és mellé kell állnia, segítenie kell! S természetesen nem csak akkor!

De alapjában véve mégis a feleség képes inkább segítőtárssá válni, a férje mellé állni, keze alá dolgozni, étellel, tiszta öltözettel ellátni, mint fordítva!

S amikor ez ellen lázad a szív – mert van, amikor lázad – akkor jó, ha eszünkbe jut az eskü, a fogadalom: *hűséges segítőtársa leszek!* Nemcsak akkor, amikor nekem jól esik. Nemcsak akkor, amikor ezért következetes elismerést kapok! Nemcsak akkor, amikor viszonzást kapok! Hűséges segítőtársa leszek, mert elfogadom Istentől a nő mivoltomat, a női képességeimet és ezzel szeretem a férjemet!

A hűséges segítőtárshoz hozzátartozik: tud hallgatni. S itt nemcsak arról van szó, hogy meghallgatni tudja a férjét, hanem tud *odahallgatni* a férjére: Akkor lépni mellé, amikor kell, és akkor hátrahúzódni, amikor kell. Ezt nem lehet megtanulni. Ezt a szeretettel figyelő asszony szeme tudja csak észrevenni! Azzal a bizonyos női megérzéssel, amire a férfiak képtelenek! Nem lehet ezt megtanulni – de imádságban el lehet kérni ennek a képességnek a kifejlődését, miközben tudatosan is odafigyel a férje akaratlan jelzéseire is!

Tud hallgatni: a férjéről is. Mivel az asszonyok a stresszt, a fájdalmat kibeszélik, míg a férfiak magukba fojtják, a feleségnek nagyobb kísértés, hogy a terheinek kibeszélésekor a férjét is kibeszéli. Nagyon megronthatja a házastársi közösséget, ha egyszer csak a férj

visszahallja szavait, titkos dolgait egy baráttól, egy ismerőstől, vagy egy idegentől. A segítőtárs-tiszthez hozzátartozik: Hallgatok a férjem titkairól, személyes dolgairól – hűségesen! Természetesen ez a férfira is vonatkozik! Hűséges házasságban elképzelhetetlen, hogy haveri, baráti körben a feleségek belső titkairól, szokásairól, intim dolgokról beszéljen másoknak a férj!

Ez alól a hallgatás alól csak egy menthet fel és csak a szükséges mértékig: Ha segítséget kell kérni, mert már másként nem tud segíteni a hitvestárs! Illetve még akkor, ha a hallgatás már nem szeretetközösségbe, hanem bűnközösségbe vonna...

Itt foglalkozunk **a házasságon belüli erőszak** kérdésével. A házasságon belüli erőszak témakörében elsősorban a férfiakra szoktak gondolni: üti, veri a feleségét... Rákényszeríti az akarátát... Sajnos van ilyen baj, mert van, aki él és visszaél az erejével...

Azonban: „**Légy igazságos: van, akinek tud égni az arca attól, hogy ütött.**” (Ancsel Éva)

De a házasságon belüli erőszak nemcsak a férjekről, hanem a feleségekről is ítéletet mond! Mert nemcsak a férjek ütik, sebzik a feleségüket, hanem a feleségek is ütnek és sebzik a férjüket gyakran – a szavaikkal. Lehet vitatkozni azon, hogy melyik az ártalmasabb. A kéz-zöld foltok, a külső sebek nyilván látványosabbak. De a szavakkal is lehet sebezni, sőt a szavakkal is lehet – ölni! Ezért a hűség megkívánja, hogy a férjek ügyeljenek a kezükre és a lábukra (!), a feleségek pedig ügyeljenek a szavaikra!!! „**A testi sértésekről készíthető láttelel. Így az is megállapítható, hogy hány napon belül gyógyulnak. De ki mondja meg egy szóról, egy hangsúlyról, egy vállvonogatásról, vagy egy röhögésről, hogy meddig lehet utána életben maradni, s miféle belső vérzésekre hal bele ilyenkor az ember?**” (Ancsel Éva)

Légy hűséges! Sem férj, sem feleség ne üsd, verd, sújtsd a házastársadat! Sem szavakkal, sem ököllel, sem a bakancs orrával, sem sodrófával, sem kiabálással!

Miért van erőszak? Amikor két ember házasságot köt, akkor olyan az, mint amikor két rücskös szikladarab kerül egymás mellé, és sodródik együtt az élet folyójában. Nem válnak el többé egymás mellől, de éppen ezért a rücskeik, a hegyes, éles szegélyeik sebzik egymást. Ez pedig sok feszültséget okoz! Ezért el-elfogy a türelmünk egymás iránt és megpróbálunk valamit „visszaadni”, a másikon uralkodni, hogy nekünk legyen jobb, mi legyünk jobb pozícióban! Igen, fognak egymásnak sok sebet okozni! Ezért kell gyakorolni rendszeresen, talán naponta a bűnbánatot és a bűnbocsánatot! Meg kell tanulni a hűségben, hogy nem esik jól, ha a másikat megbántottam, megsebeztem. De nem esik jól az sem, ha nem bocsátottam meg! Akik így tudnak szeretetben egymás mellett csiszolódni, azok bámulatosan hamar elveszítik a rücskeik, éleik és hegyeik nagy részét! Bár életünk végéig csiszolódunk! De mégis, a szeretet képessé tehet Isten segítségével, hogy a két éles, hegyes, rücskös durva szikladarab egymás mellett kedves, szép, sima kavicsá csiszolódjon, akik mindig jól érzik magukat egymás mellett!

A meg nem bánt és meg nem bocsátott bűnök halmaza hatalmasra duzzad! De a megbocsátás gyakorlata szorosán összeköt! A szeretet nem jegyzi fel a rosszat! Nem vezet róla kimutatást, nem emlékezik rá! (1Kor 13, 5) A szeretet mindent elfedez, elhordoz, eltűr. Ez az Istentől kapott szeretet segít abban, hogy egymásnak hűséges társa, gondviselője és segítőtársa, életében hűségesen jelen lévő, mellette lévő legyünk!

Ne feledjék el sohasem: nem azért kell megbocsátani egymásnak, mert ez a jól felfogott érdekünk! Azért kell megbocsátani egymásnak, mert Jézus Krisztus is megbocsátott nekünk! Azért kell megbocsátani egymásnak, mert Isten sokkal többet bocsátott meg nekünk! Hogy néz ki, hogy Isten megbocsátott nekünk egy kamionnyi vétket, mi pedig annyit sem akarunk megbocsátani egymásnak, amennyi egy kézi talicskába elfér? Ezért imádkozzuk a *Mi Atyánkban*: „**Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek!**” A megbocsátani tudás a szeretet legerősebb képessége, jele és bizonyítéka!

Ha esett szó a házasságon belüli erőszakról, akkor kell, hogy szó essen a **házasságápolásról is**. Már volt szó korábban a házasságápolásról. Ennek része Isten Igéjének naponkénti közös tanulmányozása, az együtt imádkozás, az együtt templomba járás.

Azok a keresztyén lelkigondozók, akik házaspárokat lelkigondoznak, el szokták mondani, le szokták írni, hogy legalább évente egyszer érdemes elolvasni (vagy újra elolvasni) egy házasság gondozással foglalkozó keresztyén könyvet.¹ Mert mindegyikben van egy-két olyan gondolat, amit érdemes megfogadni. S amit talán fiatalon még nem figyelt meg egy házaspár, azt évekkkel, vagy évtizedekkel később nagyon fontosnak találhatja.

De nem kell könyveket olvasni ahhoz, hogy néhány apróságot rendszeresen gyakoroljunk. Ezek pl. az „érintések”. Amikor egy-egy szóval, egy-egy mozdulattal, egy-egy csókkal érintjük egymást. Volt szó róla, hogy a szerelem lángja biológiai, vagy inkább biokémiai okokból 1,5 – 2,5 év múltán alábbhagy, szinte kialszik. Akik a lángolás idején nem tanulták meg, hogy a tüzet táplálni kell, azok egyszerre nagyon távol érezhetik a másikat, vagy magukat a másiktól.

A szeretetet, a szerelmet táplálni kell. Tudatosan is. Nagyon különbözők vagyunk. Nem mindenkinek ugyanaz a „szeretetlenyelve”, nem mindenki ugyanazon dolog által érti és érzi meg a másik szeretetét. Van, aki a simogatás által. Van, aki egy ölelés által. Van, aki puszilgatásra vágyik, s van, akit ettől eleinte kiráz a hideg! Van, akinek az apró figyelmességek érintik a szívét: egy felsegített kabát, egy meglepetésként elkészített vacsora, vagy éppen váratlan meglepetésként elkészített esti program. Más meg éppen rosszul van a kiszámíthatatlan alkalmaktól. Van, akinek a szeretetlenyelve a meghallgatás, a kitüntetett figyelem. Van, aki bókra vágyik. 20 évi házasság után is! S mennyire meg tudja melegíteni a szívét, ha sok évi házasság után is elmondja a férj: de csinos vagy, milyen jól áll neked ez a ruha. De el tudja kedvetleníteni a házasságot, ha vagy a férj, vagy a feleség nem veszi észre, vagy nem dicséri meg a házastársa új frizuráját, megigazított bajszát, stb.

Sokfélék vagyunk. Egyrészt meg kell tanulnunk észrevenni, mi az, ami a hitvesünknek jól esik, másrészt meg kell tanulnunk tudtul is adni életünk párjának, mi az, amire mi vágyunk. El lehet mondani csendesen: kérlek, ölelj át! Vagy kérlek, fogd a kezem, simogass meg! Adj egy csókot! Nem többet, most csak ennyire vágyok! Vagy: hallgass meg, kérlek.

Ezek az „érintések” valóságosan kiváltják a boldogsághormonok termelődését, és egyfajta reflexként is arra készítetnek, hogy maradjunk meg amellelt, akitől kaptuk a jó érzést! Tehát – bármennyire furcsának is tűnik – biokémiai úton is kimutathatóan erősítik a hűséget! A szeretet megnyilvánulásai, a simogatások, s mindaz, amit összefoglalva „érintéseknek” mondhatunk, növelik azt a jó érzést, ami az érzelmeinket és az értelmünket hűségre ösztönzi! Ne fukarkodjunk hát sohasem a szeretetlenyelvek kifejezőmódjaival!

Szinte biztos, hogy nem ugyanaz a szeretetlenyelve a férjnek és a feleségnek. Ebben is össze kell csiszolódni! Lehet, hogy a férj „puszis Matyi”, mert gyermekkorában is ezt szokta meg. A felesége pedig inkább arra vágyik, hogy meghallgassák! Ekkor a férjnek meg kell tanulnia, hogy a felesége nem vágyik minden percben puszi, csókra, de vágyik a meghallgatásra. A feleségnek pedig meg kell tanulnia, hogy a férje a szeretetét szereti puszival, simogatással kifejezni, ezért neki pedig el kell fogadnia ezt tőle. Hiszen, ha szeretik egymást, akkor azt is meg kell szeretniük, amivel a másik fejezi ki a szeretetét, s azt is *meg kell adni* a másinak, amire a másik vágyik a szeretet kifejezéseként. Ha alapjában véve a szavak embere az egyik, de a másik a simogatásból ért, akkor *meg kell adni neki!*

¹ Ilyen könyvek, amelyeket szívesen ajánlok, a teljesség igénye nélkül, csupán ízelítőnek: (További könyveket lehet találni pl. a Kálvin Kiadó, a Harmat Kiadó, a Parakletos Könyvesház, az Evangéliumi Kiadó kínálatában.)
Pálhegyi Ferenc: Keresztyén házasság

Linda Dillow: A társ – Feleségek könyve

Walter Trobisch: Kettesben – Szerelemről és házasságról

Gary Chapman: Egymásra hangolva – Öt szeretetlenyelv a házasságban

Ugyanis egymás érzelmi tankját folyamatosan töltenünk kell. Nem szabad megvárni, hogy kiürüljön, mert akkor akár ki is hülhet, le is merülhet. Csak egy egyszerű kép: mindig sokkal könnyebb egy még teljesen le nem merült mobilt feltölteni, mint egy olyat, amely már annyira lemerült, hogy ki is kapcsolt.

A házasságápoláshoz hozzátartozik, hogy akarunk mindig a másik kedvébe tenni. A szeretetnek egyébként is ez a természete. De a házasságban megjelenik egy idő után a megszokás. Ismerjük egymást, együtt vagyunk nappal és éjjel, „nem tudunk már újat mondani, mutatni egymásnak”. Pedig ez nem igaz! A jól gondozott házasságban mindig meg tudjuk újra és újra örvendeztetni egymást. Csak oda kell figyelni rá!

Férfiaknak: Ha a munkahelyen az új kolleganő előtt nem akar borostás arccal megjelenni, miért gondolja azt, hogy a feleségének jó a borostás arca? Pláne, hogy a felesége még azt is érzi, hogy szúr! (Amit ugye az új kolleganő sohasem tapasztal tőle!?) Lehet, hogy nem minden hétvégén borotválkozik meg, mert időnként jól esik a bőrnek is a lazítás, de ne váljon rendszer belőle, hogy a hétvége, az otthon lét ideje egyben a borostás arc ideje is...

Nőknek: Ha a munkahelyre, vendégségbe, vagy akár orvoshoz készülve kicsinosítja, illatosítja magát, akkor a férjének is megteheti. Természetes, hogy a házimunkát nem a legjobb ruhában kell végezni. És az is természetes, hogy időnként jól esik otthon lazítani. De egyszer-egyszer milyen öröm a férjnek, hogy a felesége *csak* az ő kedvéért öltözött ki, anélkül, hogy készülnének valahova!

Számtalan apró figyelmesség van, amivel meg lehet érinteni egymást. Szó szerint is és átvitt értelemben is.

A hűség természetes része, hogy igyekszem a házastársam kedvébe járni, rendszeresen! S valóban nem nagy dolgokra van szükség ehhez. Még csak pénzbe sem kerül. Csak figyelmességbe, kedvességbe, törődésbe. S ha ezekre tudatosan odafigyelünk, akkor nem válik unalmassá a házasság, hanem erősödik benne Isten segítségével a hűség, a szeretet, és fellobban benne újra és újra a szerelem is – *ahogy fellobbant kezdetben*.

„... Isten engem úgy segítsen...”

Az eskü végén ez a mondat teszi még egyszer súlyossá az Isten előtti esküt. (A házassági eskü gyakorlatából származik az esküvő szavunk!) Tudni illik, hogy a házassági eskünek ez a formája sajátosan magyar gyakorlat. Más népeknél is van fogadalom itt-ott, de ilyen súlyú, ilyen erőteljes esküt csak a magyarországi keresztyének ismernek. Mert amit itt kérünk, tulajdonképpen egy ön-átok: Úgy segítsen meg az Isten, ahogy megtartom eskümet, ahogy megtartom a mostani fogadásomat! Azaz: segítsen meg az Isten, ha megtartom a fogadalmam, és ne segítsen az Isten, ha nem tartom meg a fogadalmam! Már pedig Isten segítsége, áldása nélkül az ember semmivé lesz!

Ismerve az emberi gyengeséget és a bűn erejét, a mi esendőségünket, gyarlóságunkat, szabad-e ilyet kimondanunk? Szabad-e ilyet kérnünk, kívánnunk?

Először is a Szentírásban több helyen is találkozunk ezzel az esküformával. Igaz, minden esetben az Ószövetségben! Többnyire olyanok mondták, akik meg voltak győződve arról, hogy a szavuk igaz, vagy az elhatározásuk szilárd! (Egy esetben egy keserűségben kimondott, elhamarkodott fogadalomkor hangzott el... 2Kir 6, 31)

Létezik tehát ez az esküforma és létezik sok hozzá hasonló!

Nem azért mondjuk ki ezt a súlyos esküt, mert tökéletesen biztosak vagyunk magunkban. Nem azért mondjuk ki ezt a súlyos esküt, mert látjuk a jövőt, és szilárdan tudjuk, hogy mindig tudunk uralkodni magunkon, érzésünkön, és soha nem fogunk véteni a házastársunk ellen.

Aki így gondolja, az vagy nem ismeri magát, vagy annyira képmutató, vagy beképzelt, hogy már szinte nem is lehet rajta segíteni. Ha valaki úgy mondja ki ezt az esküt, hogy ezzel együtt azt vallja: én soha, semmikor, semmilyen formában nem fogom megsérteni az esküt: Inkább ki se mondja! Mert nincs olyan ember, aki ne vétkezne, akinek ne lenne bűne és kísértése!

Mégis kimondhatjuk ezt az esküt! Kimondhatjuk, ha komolyan gondoljuk. Ha valóban azt akarjuk, az a szándékunk, elhatározásunk, amit az esküben elmondunk! Ha valóban szeretjük a házastársunkat, ha valóban hűségesek akarunk lenni hozzá, vele megelégedni, vele szentül élni, soha el nem hagyni! Akkor bátran mondjuk ki az esküt, még ha tudjuk is, hogy milyen súlyos ítéletet kérünk magunkra! *„Az ÚR megvizsgálja az igazat és a bűnöst, szívből gyűlöli azt, aki az erőszakot szereti. Hullasson a bűnösökre kénköves, tüzes parazsat, perzselő szél legyen osztályrészük! Bizony, igaz az ÚR, igaz tetteket szeret; a becsületes emberek meglátják arcát.”* (Zsolt 11, 5-7).

Ha alázattal, mintegy remegő szívvel mondjuk ki: Isten engem úgy segítsen, ha ebben a fogadalomban, esküben benne van az is: Istenem, könyörülj rajtam és segíts meg, hogy megtarthassam életem végéig azt, amit most fogadtam, akkor kimondhatjuk az esküt!

Ha nem az önhittség, az elbizakodottság, a közöny, a nemtörődömség lelkületével, hanem az Isten előtti felelősség és szeretet lelkületével hangzik az eskü, akkor mondjuk ki: Isten engem úgy segítsen! De mindig maradjon meg a szívünkben, hogy nem a magunk erejében, nem a szívünk tisztaságában, nem a házastársunkban bízunk, hogy meg fogjuk tudni tartani a házassági esküt, hanem bízunk Istenben, akinek van hatalma megerősíteni, megtartani bennünket egy életen át a hitben, a szeretetben és a hűségben!

„... **Ámen.**”

Azaz: úgy legyen, bizony úgy van! Hallotta Isten és hallották az emberek! Az „Ámen” mintegy pecsét a szerződésen, az eskün: Hitelesítés, amit Isten hitelesít, örök szeretettel és irgalommal! Tehát Istenben bízva mondjuk, kérjük: **úgy legyen! Ámen!**

De az „Ámen” az ember elhatározásának kifejezése is: Megteszem, Istenem! Így akarok élni, ez a szándékom! Nem elhamarkodottan és nem felelőtlenül, hanem teljes öntudattal, biztos elhatározással jöttem és döntöttem.

S noha már volt szó róla, most még egyszer megerősítem: Ha nem tenném meg azt, amit vállaltam, ha megszegném azt, amit esküdtem, kérjen számon a Mindenható Isten!

Meg kell ismételni, hogy mi nem mondhatnánk ki ezt az esküt, ha nem bíznánk Isten szeretetében! Csak azért mondhatjuk ki az eskü szavait, mert tudjuk, hogy ítéelő bíránk, az Úr Jézus Krisztus, mielőtt ítélszékébe ült volna, megjárta a Golgotát, életét adta értünk, magára véve minden bűnünket, esküszegésünket, tévedésünket, hűtlenségünket, elhordozta az azok miatti ítéletet. „... az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszettet.” (Luk 19, 10). Óróla szól úgy a Jelenések könyve 3. részének 14. verse: Ő „az Ámen, a hű és igaz tanú, Isten teremtésének kezdete.”

Csak azért mondhatjuk ki rettegés nélkül, de alázattal az „Áment”, mert Jézus Krisztus örök Ámen lett az Isten bűnbocsátó, kegyelmes szeretetére!

Mégis ez az „Ámen” még egyszer az eskü végén figyelmeztet, hogy házasságot kötni csak szeretettel szabad, életre szóló hűség döntésével szabad. Nem feledve el, hogy a szeretet nem képmutató, azaz a szeretet nem szélhámoskodik!

Aki Isten segítségét kéri a házasságához és élni akar a szeretettel, az ne féljen soha kimondani az esküt, Isten megtartó kegyelmében bízva! Aki azonban csak szélhámoskodik a szeretettel, az ne felejtse el, hogy Isten hű és igaz, és nem engedi meg nekünk, hogy büntetlenül vezessük félre az embereket és arcátlanul hazudjunk az Istennek!

Tehát: Ámen, úgy legyen, megerősítem, hogy Isten igaz, és bízom igazságában!